

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне
забезпечення»**

Бережани – 2024

УДК 654.071
С 76

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2024 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

*к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник);
dr. n. sp. Grzegorz Konieczny; dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас.,
член-кореспондент, д.е.н., професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко;
к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка Р. М. Лещій*

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2024. С. 289.

ISBN 978-617-7823-77-2

Проведення конференції зареєстровано в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»: Посвідчення № 529 від 27.09.2024 р.

У збірнику вміщено матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 23 жовтня 2024 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

Держ. біотехнол. ун-т ; авт.-уклад.: С. А. Золотарьова, В. Є. Новікова, М. С. Пономарьова. - Харків, 2024. - 26 с.

10. Вступ до спеціальності: навч.-метод. посібник для самост. (дистанц.) вивч. дисципліни студентам першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти ден. та заоч. форм навчання, спец. 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) / Держ. біотехнол. ун-т ; авт.-уклад.: С. А. Золотарьова, М. С. Пономарьова, В. Є. Новікова. - Харків, 2024. - 83 с.

Ірина КОНДРАТЮК,
здобувачка першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 015 «Професійна освіта»
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

СТИЛІ ПЕДАГОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Педагогічне виховання є невід'ємною частиною навчального процесу, що визначає розвиток особистості учнів. Стили виховання впливають на формування знань, навичок, цінностей і світогляду молоді[2]. У цьому рефераті ми детально розглянемо різні стилі педагогічного виховання, їх особливості, переваги та недоліки, а також практичне застосування в навчальних закладах. Авторитарний стиль виховання базується на принципі домінування педагога. Вихователь чітко встановлює правила і вимоги, які учні повинні виконувати. В цьому стилі відсутній елемент діалогу: учитель приймає всі рішення без врахування думок учнів. Він виконує роль контролера і судді, а учні виступають в ролі пасивних спостерігачів. Цей стиль може бути ефективним у ситуаціях, коли необхідно швидко встановити дисципліну, проте у нього є суттєві недоліки. На думку психологів, такий підхід може призвести до низької самооцінки учнів і їхньої залежності від думки вчителя[4]. Ліберальний стиль виховання характеризується високим рівнем підтримки і низьким рівнем контролю. Педагог є наставником, надаючи учням можливість самостійно приймати рішення та обирати напрямки навчання. Цей підхід сприяє розвитку ініціативи та креативності. Учні мають велику свободу в обранні теми досліджень, формату презентації та методів роботи [3]. Вони можуть висловлювати свої думки і пропозиції без страху бути покараними за помилки. Діалогічний стиль виховання базується на активному спілкуванні між педагогом і вихованцями. Вчитель виступає в ролі модератора, заохочуючи учнів до висловлення своїх думок і активної участі в обговореннях[6]. Цей стиль сприяє формуванню критичного мислення та розвитку аналітичних навичок. Педагог створює середовище, в якому учні почувують себе комфортно, висловлюючи свої думки без страху осуду. Такий підхід допомагає формувати почуття причетності до навчального процесу і розвиток соціальних навичок. Автономний стиль виховання фокусується на самостійності учнів.

Педагог надає підтримку, але учні беруть на себе відповідальність за своє навчання і вибір шляхів його реалізації. Цей підхід підходить для учнів, які мають достатній рівень самоорганізації і готові до самостійної роботи[1]. Учні працюють над проектами, самостійно обираючи теми, формати та терміни виконання завдань. Педагог забезпечує їх необхідними ресурсами і підтримкою, але не втручається у процес. Кооперативний стиль виховання базується на співпраці між учнями[5]. Педагог організовує групову діяльність, заохочуючи учнів до роботи в командах. Взаємодія у групі сприяє розвитку соціальних навичок і вміння працювати в команді.

Учні навчаються слухати один одного, ділитися ідеями і разом шукати рішення. Педагог контролює процес, але основна відповідальність за навчання лежить на учнях. Стратегічний стиль виховання поєднує елементи планування та адаптації навчальних процесів під потреби учнів. Педагог вивчає індивідуальні особливості своїх вихованців і на основі цього розробляє стратегії навчання, які можуть включати різноманітні методи та прийоми. Цей стиль передбачає використання сучасних технологій та інноваційних підходів до навчання. Педагог має на меті не лише навчити, а й підготувати учнів до самостійного аналізу, планування та реалізації своїх проектів[7]. Інтегративний стиль виховання поєднує різні педагогічні підходи для створення цілісного навчального процесу. Він акцентує увагу на міждисциплінарності, де знання з різних предметів взаємопов'язані і сприяють більш глибокому розумінню матеріалу[8]. Учні заохочуються до дослідження теми з різних аспектів, що дозволяє їм формувати цілісне уявлення про предмет. Педагог виступає як фасилітатор, який сприяє об'єднанню знань і досвіду [9-10]. Інтеграція традиційних і сучасних стилів виховання може стати ключем до створення більш динамічного та адаптивного навчального середовища. Педагоги, які готові до інновацій і прагнуть до розвитку своїх учнів, здатні зробити вагомий внесок у їхнє майбутнє.

Список використаних джерел:

1. Губарева Л. А. Психологія навчання: теорія та практика. – Київ : Академія, 2017. – 320 с.
2. Коваленко Н. В. Психологія виховання: основи теорії та практики. – Львів : ЛНУ, 2018. – 280 с.
3. Педагогічний процес: теорія і практика. – Харків : ХНУ, 2020. – 350 с.
4. Розанова О. В. Психологія та педагогіка: основи наукового дослідження. – Київ : Академвидав, 2019. – 290 с.
5. Ткаченко І. В. Сучасні підходи до виховання в умовах навчального закладу. – Одеса : ОДПУ, 2017. – 310 с.
6. Серова Т. Ю. Методика виховання: теорія і практика. – Київ : Ліра-К, 2021. – 340 с.
7. Марченко О. В. Інноваційні технології в навчальному процесі. – Київ : Наукова думка, 2020. – 275 с.
8. Станіславська Т. І. Педагогіка співпраці: теорія та практика. – Харків : ХДПУ, 2021. – 260 с.
9. Вступ до спеціальності [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник для самост. (дистанц.) вивч. дисципліни студентам першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти ден. та заоч. форм навчання, спец. 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка

сільськогосподарської продукції та харчові технології) / Держ. біотехнол. ун-т ; авт.-уклад.: С. А. Золотарьова, М. С. Пономарьова, В. Є. Новікова. - Харків : [б. в.], 2024. - 83 с.

10. Загальна педагогіка [Електронний ресурс] : метод. вказівки до вивч. дисципліни для здобувачів перш. (бакалавр.) рівня вищ. освіти ден. та заоч. форми навчання спец. 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) / Держ. біотехнол. ун-т ; авт.-уклад.: В. Є. Новікова, С. А. Золотарьова, М. С. Пономарьова. - Харків : [б. в.], 2024. - 23 с.

Вікторія НОВІКОВА,

канд. пед.наук, доцентка

Державний біотехнологічний університет

Максим БОНДУРА,

здобувач другого (магістерського) рівня спеціальності 015 «Професійна освіта»

Державний біотехнологічний університет

м. Харків, Україна

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Неформальна освіта охоплює будь-яке навчання, яке відбувається поза рамками формальної освітньої системи, що включає школи, коледжі та університети [1-2]. Це вид навчання, що зорієнтований на задоволення індивідуальних освітніх потреб і може включати курси підвищення кваліфікації, тренінги, майстер-класи, програми саморозвитку тощо. Неформальна освіта надає можливість учасникам здобувати знання й навички на добровільних засадах, без обов'язкового оцінювання, що забезпечує гнучкість і адаптивність до швидкозмінних умов ринку праці.

Серед основних характеристик неформальної освіти можна виділити орієнтацію на потреби слухачів, відсутність жорстких стандартів, а також свободу вибору змісту й методів навчання [3]. Це сприяє індивідуальному підходу, забезпечуючи швидку адаптацію до інтересів і цілей учасників. На відміну від формальної освіти, неформальна має добровільний характер і часто спрямована на здобуття прикладних навичок, що може відразу застосовуватися на практиці. Неформальна освіта є ефективним інструментом для розвитку професійних компетенцій та soft skills — м'яких навичок, таких як креативне мислення, адаптивність, комунікація та командна робота. Це особливо важливо в умовах цифрових трансформацій, де навички швидкого адаптування й гнучкого підходу до вирішення проблем стають необхідністю. Неформальна освіта сприяє всебічному розвитку особистості, забезпечуючи можливість для постійного вдосконалення та навчання протягом усього життя [4,5]. Сучасний ринок праці вимагає постійного оновлення знань і навичок, що зумовлено стрімким технологічним розвитком. Неформальна освіта дозволяє фахівцям підвищувати свій професійний рівень, набувати нових компетенцій та адаптуватися до вимог роботодавців. У глобалізованому світі це надає